25.12.2013

ostaf@credo.md, 022-212816, www.CREDO.md

Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului (CReDO)

Comentarii şi propuneri la proiectul Codului Educaţiei

Proiect: http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=1242

Propunerile generale:

- Necesitatea accentuării dezvoltării atitudinii şi competenţelor active necesare pentru integrare şi manifestare în societate,
- Promovarea pluralismului şi accesului pe piaţa serviciilor educaţionale a iniţiativelor şi actorilor din sectorul privat,
- Accentuarea autonomiei, în cadrul stabilit, a prestatorilor serviciilor educaţionale la capitolul conţinutul curiculei educaţionale şi managementului financiar,
- Instituirea mecanismelor autonome de evaluare a calităţii şi a conformării prestatorilor serviciilor educaţionale la volumul, calitatea şi rezultatele educaţionale,
- Asigurarea mobilităţii în cadrul sistemului educaţional al beneficiarilor serviciilor educaţionale,
- Asigurarea drepturilor constituţionale în cadrul prestării serviciilor educaţionale prin intermediul incluziunii şi integrării a reprezentanţilor grupurilor vulnerabile şi minoritare.

Propunerile specifice:

1. La art.1 modificarea scopului prin Realizarea dreptului la educaţie a tuturor ca drept constituțional
2. La art. 2(2) modificarea parţială prin Realizarea dreptului la educaţie în conformitate cu şi mai departe după text.
3. La art. 3 introducerea unui termen nou: Educaţia în cîteva limbi concomitent (educaţia bilingvă sau multilingvă) – educaţia care are ca scop integrarea civică a reprezentanţilor diferitor grupuri etnice şi lingvistice din societate prin intermediul dezvoltării competenţelor lingvstice active de limbă română şi cultivarea competenţelor lingvistice ale limbilor forbite în Republica Moldova. Dezvoltarea competenţelor lingvistice se realizează prin asigurarea ponderii în creştere a obiectelor din curicula educaţională predate în limba română şi la solicitare în alte limbi.

4. La art. 4 (2) modificarea prin Politica educaţională are ca scop, modificarea a), b), c) prin: a) realizarea în practică a dreptului constituţional pentru fiecare, b) crearea şi dezvoltarea capitalului uman, adica cetăţenilor cu atitudini, deprinderi şi cunoştinţe moderne şi necesare pentru societate modernă, c) formarea cetăţeanului civic activ, practicant al valorilor general-umane, conşiinţei şi identităţii europene, implicării în viaţa comunitară şi de familie.
5. La art. 6, modificarea b) asigurarea calităţii şi valorii publice a serviciilor educaţionale c) asigurarea accesibilităţii şi incluziunii educaţionale, şi completarea cu m) transparenţa funcţionării sistemului educaţionale, n) autonomia şi descentralizarea prestatorilor serviciilor educaţionale şi o) valoarea adăugată pentru serviciile educaţionale.

Capitolul III Idealul şi finalităţile educaţionale

6. La art. 8, completarea cu i) cunoaşterea activă a limbii române şi a limbii materne, modificarea b) cunoaşterea activă a cîtorva limbi străine,

Capitolul IV Organizarea sistemului educaţiei

7. Modificarea art. 9 prin Sistemul educaţional reprezintă: 1) ansamblul instituţiilor publice responsabil pentru elaborarea, coordonarea implementării şi evaluarea politicilor educaţionale, 2) instituţiilor publice şi private pentru prestarea serviciiilor educaţionale formale şi nonformale, 3) instituţiilor societăţii pentru formarea deprinderilor, conştiinţei şi atitudinii de apartenenţă comunitară.
8. Modificarea art 10, la f) complementaritatea şi continuitatea educaţiei formale, nonformale şi informale, completarea cu j) valoarea adaugată contra costurile serviciilor educaţionale,
9. Modificarea art.11 (2) Statul garantează formarea şi dezvoltarea competenţei de comunicare eficientă în limba română pentru fiecare, completarea cu 2-1) Statul garantează formarea şi dezvoltarea competenţei de comunicare activă în limba maternă, 2-2) Statul garantează formarea şi dezvoltarea competenţei de comunicare activă în cel puţin 2 limbi străne, din care una este limba engleză, modificarea alin. 7) prin 7-1) Statul asigura persoanele cu cerinţe educaţionale speciale accesul la educaţia în condiţiile egale, alin. 7-2) Statul garantează condiţiile pentru elevi şi studenţi cu performanţe remarcabile. Excluderea 8).
10. Modificarea art. 12 (1) prin Fiecare are dreptul la acces la educaţie şi formare profesonal iniţială..., excluderea alin. (3) şi alun (4).
11. Excluderea art. 13 (4)
12. Modificarea art. 14 (1) Educaţia se desfăşoară în limba română şi concomitent în alte limbi. În conformitate cu standardele internaţionale şi la solicitarea beneficiarilor, educaţia în cîteva limbi concomitent (educaţia bilingvă sau multilingvă) este asigurată cu condiia ca ponderea limbii române în curiculă este suficientă pentru formarea

competenţele active. Prezenţa şi ponderea altor limbi în curicula este stabilită de Guvern în baza cererii părinţilor şi copiilor şi standardelor internaţionale.[1]

13. Substituirea art 14(2) cu Educaţia în cîteva limbi concomitent (educaţia bilingvă sau multilingvă) are la baza principiul interesului copilului de a urma un proces de instruire la primele trepte ale procesului educaţional, urmînd pe parcursul treptelor educaţionale, ponderea limbei române să crească în curicula educaţională avînd ca scop facilitarea obţinerii competenţelor de comunicare activă în limba română.
14. Substituirea art 14(3) cu Introducerea educaţiei bilingve sau multilingve se va realiza dreptat şi diferenţiat pentru copiii din diferite trepte educaţionale conform planului adoptat de Guvern pentru fiecare an în baza evaluărilor adecvate.
15. Excluderea art 14(4).

Ttlul II. Sistemul de învăţământ

Capitolul I. Definirea şi structura sistemului de învăţământ

16. Modificarea titlului II prin Sistemul de educaţie şi titlul capitolului prin Definirea şi structura sistemului de educaţie. Modificarea în proiectul Codului a noţiunii Sistemul de învăţământ în Sistemul de educaţie şi prin urmare frazele învăţământ primar în educaţie primară, etc.
17. Modificarea art. 17 prin Sistemul de educaţie reprezintă ansamblul instituţiilor de prestare a serviciilor educaţionale de diferite tipuri de proprietate şi forme organizatorico-juridice care acreditează programele sale educaţionale coform legii şi care crează şi formează competenţele prin metodele formale şi nonformale.

Capitolul II. Organizarea sistemului de învăţământ

18. Modificarea art. 20 în Tipurile de servicii educaţionale şi prin urmare sunt necesare modificările la art. 20(1) din tipologia instituţiilor în tipurile de servicii educaţionale.
19. Excluderea art. 20(2).
20. Modificarea art.21 în Fondarea şi acreditarea prestatorilor de servicii educaţionale.
21. Modificarea art. 21(1) în Obligaţia autorităţilor administraţiei publice locale de a fonda şi finanţa instituţiile de prestare a serviciilor educaţionale primare, gimnaziale, liceale şi extraşcolare în conformitate cu procedura de acreditare conform regulelor organului central de specialitate în domeniul educaţiei.
22. Modificarea art. 21(2) în Autorităţile publice locale stabilesc cicrcumcripţele şcolare pentru tipurile de servicii educaţionale conform standardelor şi reglementărilor stabilite de organul central de specialitate în domeniul educaţiei. Dreptul prioritar de înrolare au beneficiarii cu locuinţa din circumscipţia dată şi beneficarii eligibili părinţiii sau tutelarii cărora îşi justifică proximitatea circumscriţiei date.

[1] Introducerea noţiunii de educaţia în cîteva limbi concomitent sau educaţia bilingvă, multilingvă

23. Excluderea art 21(3).
24. Modificarea art. 21(4) Procedura de acreditare a prestatorilor de servicii educaţionale primare, gimnaziale, liceale şi extraşcolare în conformitate cu procedura de acreditare conform prevederilor Codului şi regulelor organului central de specialitate în domeniul educaţiei.
25. Excluderea art. 21(6,7).
26. Modificarea Art. 23 (1) în Notarea reprezintă actul de decizie în cadrul activităţii de evaluare a competenţelor formate în baza reglementărilor aprobate de organul central de specialitate în domeniul educaţiei.
27. Modificarea art 24 (1) Prestatorii serviciilor educaţionale elberează în baza evaluărilor actele de confirmare a competenţelor formate în forma de credite transferabile şi actele de studii care atestă un nivel de ciclu de învăţământ în baza reglementărilor organului central de specialitate în domeniul educaţiei.
28. Excluderea art 24 (5).

Capitolul III Resursele şi managementul sistemului de educaţie

29. Modificarea art. 26 (1) în Managementul sistemului de educaţie reprezintă gestionarea politicilor educaţionale de către organul executiv central, implementarea funcţiilor de acreditare, inspectare şi evaluare a calităţii serviciilor şi gestionarea prestării serviciilor educaţionale. Modificarea art. 26(2) prin excluderea a), b) şi introduecrea principiului valorii adăugate în prestare a serviciilor în schimbul resurselor financiare acordate.
30. Excluderea art 26 (5),
31. Modificarea art. 26 (8) în Conducătorul instituţiei publice de prestare a serviciilor educaţionale, instituţiilor de reglementare şi evaluare în servicii este numit urmare a procedurii competitive şi transparente, în baza regulamentului aprobat de organul central executiv de specialitate.
32. Modificarea art. 26 (9) în Managementul calităţii este asigurat prin a) prezentarea informaţiei anuale despre calitatea serviciilor educaţionale şi deprinderilor formate prestate în baza indicatorilor stabiliţi, b) autoevaluarea prestatorilor de servicii prin organizarea profesională a prestatorilor de servicii şi promovarea standardelor de calitate, c) (re-)acreditarea, inspectarea prestatorilor de servicii educaţionale şi examinarea plîngerilor de calitate şi conformare la serviciil educaţionale prin intermediului unui meanism naţional specializat. (Re)-acreditarea şi inspectarea serviciilor educaţionale ... mai departe după text...
33. Introducerea art. 26-1 prin care se instituie mecanismul de evaluare a costurilor financiare minime pentru serviciile educaţionale în baza pachetului de servicii acordat. Formula de calculare a costurilor rambursabile per copil va ţine cont de treapta şcolară, regiunea

geografică, necesităţile educaţionale speciale şi numărul de copii în şcoală. Metodologia de elaborare a formulei este stabilită prin Hotărîrea de Guvern.

34. Introducerea art. 26-2 prin care Conducătorul instituţiei de prestare a serviiilor educaţionale are statutul de gestionarul al bugetului instituţiei şi instituţia de prestare a serviciilor educaţionale deţine autonomia financiară deplină pentru stabilirea mecanismele de salarizare şi compensare a muncii cadrelor didactice avînd ca referinţă metodologia şi standardele recomandabile stabilite de organul central executiv.

Titlul III Învăţământul general

Capitolul I. Definirea şi tupurile serviciilor educaţionale

35. Modificarea art. 27 (3) prin substituirea titlului în Prestatorii de servicii educaţionale

Capitolul II. Educaţia timpurie

36. Modificarea art.31 (3) în sensul în care scopul principal al educaţiei timpurii nu poate fi exclusiv pregătirea copilului pentru activitatea şcolară.
37. Modificarea art.33 (2) prin care statutul va asigura, prin alocaţii directe sau indirecte estimate per copil, serviciile educaţionale tmpurie de la vîrsta de 1 an, în baza Regulamentului aprobat de organul central executiv.
38. Modifcarea art. 33 (3) prin care statul va asigura financiar, prin alocaţii directe sau indirecte estimate per copil, serviciile educaţionale timpurie pentru copii cu cerinţele educaţionale speciale, în baza Regulamentului aprobat de organul central executiv.
39. Modificarea art. 33(4) prin Autorităţile administraţiei publice locale co-participă în implementarea serviciilor educaţionale timpurie, inclusiv prin fondarea serviciilor relevante.

Capitolul III. Învăţământul primar

38.Modificarea art. 35 (1) prin care statul va asigura, prin alocaţii directe sau indirecte estimate per copil, serviciile educaţionale primare,

Capitolul IV. Învăţământul gimnazial

39.Modificarea art. 36 prin care scopul serviciilor educaţionale gimnaziale este asigurarea competenţelor de formare a personalităţii şi incapacităţii pentru alegerea conţtientă pentru traseul individual profesional sau academic.

Capitolul VI. Educaţia incluzivă şi învăţământul pentru copiii şi elevii ce cerinţe educaţionale speciale

40. Modificarea art. 41(1) în Copiii cu cerinţe educaţionale speciale sunt instruiţi în instituţiile de educaţie generală. Doar în cazurile excepţionale se acceptă instruirea copiilor cu cerinţe educaţionale speciale, pentru perioada determinată supusă reevaluării periodice, conform metodologiei speciale, în care se îndeplinesc cumulativ cerinţele de educare în instituţiile speciale sau la domiciliu. Cerinţele de încadrare temporară sunt cazurile care satisfac cerinţelor de: 1) interesul copilului pentru dezvoltare este satisfacut mai bine pentru perioada determinată în cadrul instruirii în afară instituţiilor generale de învăvământ, 2) părinţii sau tutela solicită aceasta, 3) încadrarea în instituţiile de învăţământ general anterior demonstrează concludent imposibilitatea realizării obiectivului, 4) starea specifică a sanatăţii implică supravegherea i intervenţii care fac imposibil încadrarea. În cadrul opţiunelor excepţionale de educaţie, copii cu cerinţe educaţionale speciale vor acumula aceliaşi competenţe educaţionale care permit acestora integrarea acestora în instirtuţiile de învăţământ general.

41. Modificarea art 42 (1) prin inserarea uni alineat nou: Serviciile educaţionale în cadrul instituţiilor speciale pentru copii cu cerinţele educaţionale speciale este o forma excepţională de încadrare a copiilor. Încadrarea copiilor în aceasta formă poate fi realizată doar după aplicarea testului prevăzut în art. 41(1) şi este o situaţia cu caracter temporar.

42. Modificarea art 43 prin inserare: Serviciile educaţionale la domiciliu pentru copiii cu cerinţele educaţionale speciale este o forma excepţională de încadrare a copiilor. Încadrarea copiilor în aceasta formă poate fi realizată doar după aplicarea testului prevăzut în art. 41(1) şi este o situaţia cu caracter temporar.

43. Modificarea art. 43 Învățământul la domiciliu prin scoaterea condiției stării sănătății pe pentru a permite doar copiilor bolnavi să aleagă această opțiune, deoarece constituie o discriminare a copiilor sănătoşi în sensul art. 2 a legii 121/2012 cu privire la asigurarea egalității. Reprezenta o încălcare a egalității în sensul art. 16 a Constituției RM şi a interzicerii discriminării în sensul art. 14 CEDO. Divizarea între copii sănătoți şi bolnavi nu este justificată, iar o mică parte din copii sănătoşi, din diverse motive, doresc să fie instruiți sau să se instruiască la domiciliu.

Capitolul VIII. Standardele în învăţământul general

44. Modificarea art 47 (3) prin completarea: Standardul educaţional conţine cerinţele necesare imputabile prestatorului de servicii educaţionale în scopul evaluării calităţii serviciilor.

45. Modificarea prin completarea la art 48 (2 d) standarde de calitate pentru prestatorul serviciilor educaţionale. Modificarea art. 48(3) Standardele educaţionale se elaborează cu participarea consumatorlor de servicii educaţionale, prestatorii de serviocii educaţionale în baza practicilor exemplare de către organul central executiv în domeniul educaţiei. Completarea art

48(4) Standardele educaţionale conţin normele imputabile părţilor relevante în procedurile administrative, disciplinare şi civile.

Capitolul IX. Curiculumul învăţământului general

46. Capitolul conţine definiţii ambiguie şi ca conţinut parţial suprapuse: curiculum, plan-cadru, standard educaţional. În capitolul dat se vor include prevederile privind autonomia şcolară şi discreţia şcolii asigurată cu un procent rezonabil cu referire la programul educaţional al copiilor.

Capitolul X Evaluarea în învăţământul general

47. Necesită regîndirea integrală. Definirea evaluării trebuie să prevadă: 1) evaluarea prestatorilor de servicii educaţuionale, anume calitatea serviciilor prestate, conformarea la standardele educaţionale, condiţiile prietenoase pentru copil, calitatea şi conformarea cadrelor educaţionale, existenţa procedurilor care asigura calitatea serviciilor educaţionale, eficienţa alocaţiilor financiare, etc 2) evaluarea competenţelor formate a beneficiarilor serviciilor educaţionale, 3) funcţionarea sistemului educaţional, în special raporturile dintre prestatorii şi administraţia publică relevantă. Este necesară specificarea atribuţiilor instituţiilor responsabile de evaluare prin asigurarea principiului de separe clară a gestionării şi evaluării. Este necesară şi asigurarea publicităţii procesului de evaluare şi implicarea formelor asocisative a prestatorilor şi beneficiarilor serviciilor educaţionale.

Capitolul XI Managementul învăţământului general

48. Excluderea art. 59 pentru ca conţine normele decarative şi ambigue.

49. Modificarea art. 60 (3) Nu este clar rolul şi competenţele Consiliului de administraţie al organului de specialitate.

50. Modificarea art. 61 (1) prin care funcţia managerială de gestionare a prestatorului de servicii educaţionale este separată de funcţia de evaluare interne, evaluarea cadrelor didactice şi coordonarea conţinutului educaţional.

Titlul V Învţământul superior

Capitolul I.Dispoziţii generale

51. Excluderea art 80 pentru ca nu conţine norme executorii sau definitorii. Art. 80 trebuie să conţină scopul şi finalităţile învăţământului superior.

52. Modificarea art 85 prin: 1) anularea clasificării ierarhizate a prestatorilor de servicii educaţionale în funcţie de categorii formale, anume alin (1-4, 8, 12a), 14), 2) excluderea alin (5) ca fiind redundant.

53. Excluderea art 87(8) şi atribuirea funcţiei date organului relevant cu atribuţii în evaluare şi inspecţie.

54. Modificarea art 88 (2) prin completare ca contractul de studii conţine volumul şi calitatea serviciilor educaţionale oferite contra costului.

55. Modificarea art. 96 (1) prin excluderea restricţiei privind organizarea specialităţilor duble.

Capitolul III.Managementul învăţământului superior

56. Modificarea conceptuală a art 109 (asigurarea calităţii), art. 110 (evaluarea calităţii) care ar include: 1) evaluarea conformării la standardele educaţionale, 2) activitatea instituţiei inclusiv ştiinţifică 3) evaluarea competenţelor formate a beneficiarilor, 4) gradul de angajare şi satisfacţia beneficiarilor. Organizarea evaluării calităţii pe interior trebuie să includă existenţă unui sistem de evaluare a calităţii care este precis şi accesibil pentru beneficiarii, cu participarea profesorilor şi consumatorilor de servicii şi generează informaţiile corecte despre calitatea serviciilor educaţionale. Evaluarea externă implică rolul formelor asociative a prestatorilor de servicii educaţionale şi alte organe regulatorii.

Titlul IX Resursele umane în sistemul de învăţământ

Capitolul II. Drepturi şi obligaţii

57. Crearea unui Titlu separat pentru drepturile şi obligaţiile beneficiarilor serviciilor educaţinonale. Modificarea art. 136 în drepturile beneficiarilor serviciilor educaţionale.

58. Modificarea art. 136 (1) prin completare: substituirea a) cu să fie asiguraţi, în condiţiile legii, cu pachetul de servicii educaţionale determinat pentru treapta şi ofertă educaţională, inclusiv cu bursa, cămin, manuale, asistenţa medicală, alimentaţie şi servicii de transport,

59. Modificarea prin completare art. 136 (1) b) să aleagă instituţia de învăţământ şi curcula educaţională,

60. Modificarea prin completare art. 136 (1) d) să beneficieze de accesul la informaţie privind pachetul de servicii educaţionale oferite şi structura de cpnţinut şi financiară a acestora,

61. Modificarea prin completare art. 136 (1) i) dreptul la mobilitatea educaţională instituţională şi dreptul de a participa la formarea ofertei educaţionale instituţionale.

62. Modificarea prin completare art. 136(1) j) dreptul de a contesta sau deplînge prin intermediul procedurilor instituţionale, sectoriale şu judiciare privind neconformarea la pachetul de servicii educaţionale, calitatea prestării serviciilor educaţionale şi încalcărilor drepturilor sale constituţionale.

63. Completarea cu art. 138-1 care va prevedea obligaia creării în cadrul fiecărui prestator de servicii educaţionale, în baza reglementărilor Guvernului, a unui mecanism autonom de examinare a sesizărilor şi plîngerilor privind respectarea drepturilor beneficiarilor serviciilor educaţionale.

64. Completarea art. 138-2 care va prevedea obligaia instituirii în sectorul educaţional a unui mecanism autonom de autonom de examinare a sesizărilor şi plîngerilor privind respectarea drepturilor beneficiarilor serviciilor educaţionale. Mecanismul instituit va avea acces la toate informaţiile relevante procesului de prestare a serviiilor educaţionale şi va avea competenţa de examinare a plîngerilor şi sesizărilor cu formularea constatărilor şi recomandărilor prestatorilor serviciilor educaţionale.

Titlul X Administrarea sistemului de învăţământ

Capitolul I. Atribuţiile autorităţilor publice centrale

65. Modificarea art. 140 (1) e) prin inclouirea şi exercită cu Coordonează.

66. Modificarea art. 140 (1) h) prin substituirea cuvîntului aprobă cu Recomandă.

Titlul XI Finanţarea şi baza tehnico-materială a învăţământului

Capitolul I. Finanţarea sistemului de învăţământ

67. Modificarea art. 144 (1) b) prin completare pentru copii cu educaţia bilingvă.

68. Crearea instrumentelor legale de colectare şi gestionare a resurselor financiare utilizate la funcționarea instituțiilor de învățămînt:

Propuneri :

a. Formularea unei poziții comune ale Procuraturii Generale şi a Ministerului Educației față de legalitatea funcționării şi coooperării cu asociațiile obşteşti în privința :

- Resurselor financiare ale şcolii;
- Asociației create de şcoală;

- Asociația părinților ş.a.

b. Reglementarea activității lor;

c. Eliminarea practicilor coruptibile, instituirea transparenței gestionării fondurilor colectate şi ridicarea paravanelor între activitatea pedagogică şi colectarea şi gestionarea resurselor financiare suplimentare de către părinți. Exemple de măsuri : obligativitatea deținerii unui cont bancar al asociației şi vărsării pe cont a sumelor de către părinți;

d. modificarea şi armonizarea legislației naționale, inclusiv a celei fiscale, dacă necesar, întru reglementarea acestor practici, de exemplu, acceptul bonului de plată pentru justificarea cheltuielilor în defavoarea facturii fiscale.

Titlul XII Relațiile externe şi colaborarea internațională în învățământ

69. Modificare art. 150 Admiterea la studii, drepturile şi obligațiile elevilor şi studenților străini:

Propunere reformulare al. 2: Admiterea la studii a cetățenilor străini se efectuează ca urmare a echivalării creditelor obținute şi/sau a actelor de studii, dacă deja obținute."

Justificarea propunerii:

Atît experiența profesională e pasibilă să fie transformată în credite şi decizia unei comisii poate veni în sensul admiteri, cu unele rezerve, condiții şi obligații de a repeta sau studia unele materii suplimentar la creditele şi experiența profesională şi academică deja obținută.

Astfel, acestă formulare a articolului vizează mai ales studenții în cazul finisării semestrelor complete deja obținite în cadrul instituțiilor din RM sau de peste hotarele RM, dornici de a efectua o reorientare academică, o modificare a intituției şi cgiar a țării de studii.

Aceasta constituie o bună practică internațională şi e un element intrinsec al mobilității academice şi ulterior, profesionale ale studenților, tinerilor, precum şi ale conceptului învățării pe tot parcursul vieții.

70. Armonizarea expresiei utilizate *„învățării pe tot parcursul vieții":*

Reformularea şi utilizarea expresiei „învățarea pe tot parcursul vieții" sau „studierea pe tot parcursul vieții".

În corpul proiectului se regăsesc diferite formulări, denumiri ale acestui concept, se propune alegerea unei formulări şi utlizarea sa consecventă în proiect.

Suplimentar:

71. CReDO exprimă îngrijorarea în privința de procedurii de elaborare a manualelor şi calității lor:

Propuneri :

Formarea unui organ colegial cu participarea reprezentanților societății civile, în special al asociațiilor naționale de părinți la elaborarea manualelor, ad minima, avizarea lor.

În ipoteza reținute ale avizării, se recomandă insistent cel puțin avizul Consiliului pentru previnirea şi eliminarea discriminării şi asigurarea egalității, întru evitarea conflictelor şi dezbinării societății în privința conținutului manualelor, politizarea excesivă ale subiectelor d eordin pedagogic şi academic, cît şi mai ales, eliminarea conținutului discriminatoriu, eronat şi neapropriat.

Justificarea propunerii:

În prezent, elaborarea manualelor se efctuează cel mai des de către 1-2 autori, adesea în lipsa practicii curente pedagogice, cît şi a sensibilității la aspectele sociologice şi juridice.

Conținutul manualelor nu este suficient verificat şi redactat.

Exemplele se conțin în piesele ataşate acestei scrisori.

72. **Asuplirea admiterei automate, fără testări, nu doar pentru circumscripția vizei de reşedințe, ci includerea unui sistem de admitere mai suplu cu o listă din cel puțin 3 instituții, stabilită conform unor priorități:**

Opțiunea 1 - Instituția circumscripției vizei de reşedință

Opțiunea 2 -Instituția circumscripției vizei de reşedință sau cea mai apropiată ei, în practică deja se aplică, dar arbitrar

Opțiunea 3- Instituția la alegere în afara vizei de reşedință cu justificarea acestei opțiuni, din care prioritate se acordă demenajărilor, schimbului stării civile ex. divorț, amplasării locului de muncă a părinților sau chiar elevului, în special în pr. grupurilor vulnerabile.

Aceste 3 opțiuni pot fi aplicate în 2 moduri:

I. În ordine ierarhică, în cazul unui sistem rigid al repartizării geografice, opțiunile fiind mai mult la dispoziția administrației competente, de către Direcțiile Generale de Învățământ sau în ideal, sub egida unui ghişeu unic pe lîngă APL, conform bunor practici internaționale.
Riscuri : persistența practicilor coruptibile ; accesul selectiv şi discriminatoriu la educație
II. Ierarhia să fie stabilită la dorința părinților, în colabolare cu administrația şi cu o ratașare suplă la locul declarat al domiciliului. E o bună practică internațională delegarea APL-urilor de gradul I gestionarea exploatării acestei liste de opțiuni, în special în contextul reformei descentralizării şi creării ghişeeelor unice.
Riscuri : Gestionarea ineficientă a suprasolicitărilor unor instituții de învățământ ; apariția practicilor coruptibile din partea APL-urilor de gradul I.

73. Admiterea în instituțiile de învățământ, în special în care sunt prevăzute testări legale, să fie efectuată de către un organ colegial, întru evitarea deciziilor arbitrare, discriminatorii şi coruptibile.

a. Posibilitatea de a depune dosarul în mai multe şcoli concomitent;
b. Testările efectuate de către organe colegiale din cadrul instituțiilor cu participarea specialiştilor psihopedagogi, specialiştilor educației incluzive şi din afara ei;
c. Să fie stabilite standarde naționale pentru conținutul procedurii testărilor şi testelor propriu-zise, cu respectarea specificității;
d. Instituirea unui control al conținutului testelor;
e. Transparența procedurii de testare, în special comunicarea rezultatelor părinților copilului;
f. Instituirea unei perioade de timp de durată rezonabilă între comunicarea rezultatelor şi finisarea admiterilor suficientă pentru a depune candidadura şi la o altă şcoală/şcoli.

Justificarea propunerii: Art. 35 al proiectului conține unele prevederi, dar ataşarea geografică academică a unui copil în corelație cu viza de reşedință nu corespunde, în opinia CReDO exigențelor democratice şi drepturilor omului, necesităților de mobilitate a forței de muncă, a situației stării civile a unuia din părinți. O bună practică internațională este ataşarea la domiciul declarat al părintelui, cu luarea în considerație a cazurilor de demenajare viitoare şi recentă a familiei, adică o suplețe mai mare e necesară în aceste politici publice întru diminuarea efectelor nefaste discriminatorii şi coruptibile.